

Perusopetuspalveluiden palveluverkkoselvitys 2024

- nykytila ja ennusteet palveluiden tarpeesta ja tulevaisuudesta

Minna Kuutti
kehittämisasiantuntija

Sisällys

Johdanto	3
1. Taustatietoa	4
1.1. Kuntastrategia ja talouden nykytilanne	4
1.2. Väestömuutos ja talous	4
1.3. Kaavoitus	5
1.4. Väestömuutos ja oppilasennuste	6
2. Yleistä Muuramen perusopetuksesta	8
2.1 Koulukuljetukset	8
2.2 Opiskeluhoolto	9
2.3 Pedagogiset painotukset	9
2.4 Henkilöstösuunnitelma	9
2.5 Oppilaaksiottoalueet ja lähikoulun määräytyminen	10
2.6 Kiinteistöt ja tilojen käyttöaste	11
2.7 Koulukohtaiset toimintakulut	11
3. Perusopetuspalveluiden tulevaisuus ja skenaariot	12
4. Lapsivaikutusten arviointi	16
5. Kuulemiset	18
5.1 Henkilökunnan kuuleminen	19
5.2. Oppilaiden kuuleminen	20
5.3 Huoltajien ja asukkaiden kuuleminen	21
6. Yhteenveto	23

Johdanto

Tilastokeskuksen mukaan syntyvyys laski Suomessa vuonna 2023 tilastohistoriallisesti matalimmalle tasolle (Tilastokeskus 24.5.2024). Vaikka syntyvyyden lasku on Pohjoismaita yhdistävä tekijä, lasku on ollut voimakkainta juuri Suomessa (THL 25.3.2024). Tällainen väestörakenteen muutos haastaa väistämättä myös kuntien palvelurakennetta. Samaan aikaan kuntien taloustilanne näyttäytyy Muuramenkin osalta haastavana, mikä omalta osaltaan on ajurina palveluiden järjestämisen tehostamiselle ja uusille toimintamalleille. Palveluverkkoon tehtävät muutokset eivät tarkoita aina negatiivista kehitystä, vaan huolellisella valmistelulla ja rohkealla kokeilukulttuurilla voidaan päästä laadullisesti ja taloudellisesti hyvään lopputulokseen.

Palveluverkkoselvityksen laatimisessa korostuu hyvä hallintotapa, jossa kaikilla asianosaisilla on mahdollisuus tulla kuulluksi päätöksentekoprosessissa. Myös prosessin läpinäkyvyys, tiedolla johtaminen ja riittävä viestintä ovat avainasemassa. Palveluverkkoselvityksen viitekehys muodostuu neljästä tekijästä: toiminnan reunaehdot, ympäröivä muutos, paikallinen palveluverkko ja toimialan erityispiirteet. Toiminnan reunaehdot muodostavat talous, lainsäädäntö, päätöksenteko ja paikalliset strategiset periaatteet ja linjaukset. Ympäröivä muutos tarkoittaa väestönmuutosta, toimintaympäristön muutosta sekä muutokset elinvoimassa ja työllisyydessä, kuten myös ennakoimattomat muutokset. Paikallinen palveluverkko käsittää palveluverkon laajuuden, toimipaikkojen sijoittumisen, rakennuskannan kunnon ja investoinnit. Sivistyksen toimialan erityispiirteinä ovat perusopetuksen opetussuunnitelman ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen pedagogiikan toteuttaminen, toiminnan muutos ja kehittämistarpeet sekä kysymys lasten edusta. (Kyösti, Kaarakainen & Merikukka, 2023.)

Tässä selvityksessä kuvataan Muuramen perusopetuksen nykytilannetta ja hahmotellaan palvelutarpeiden tulevaisuusnäkyä eri vaikuttimien näkökulmasta. Tietopohja rakentuu syksyn 2024 tilanteelle ja vuoden 2023 tilinpäätöstietoihin. Ensimmäisessä luvussa kartoitetaan lyhyesti Muuramen kunnan tilannetta väestörakenteen ja talouden näkökulmasta. Toinen luku keskittyy kuvaamaan kunnan perusopetuksen ja koulujen nykytilaa. Kolmannessa luvussa hahmotellaan mahdollisia skenaarioita, joilla perusopetuksen palveluverkkoa voisi tulevaisuudessa kehittää. Neljäs ja viides luku keskittyvät siihen, millaisia vaikutuksia palveluverkon kehittämisellä voisi olla sekä oppilaisiin että muihin asiaan liittyviin kohderyhmiin ja millaisia näkökulmia asianosaiset ovat prosessin aikana tuoneet esille eri skenaarioista.

1 Taustatietoa

Palveluverkkoselvityksen taustatiedot on kerätty syksyn 2024 aikana sekä organisaation sisäisistä tietolähteistä että esimerkiksi Tilastokeskuksen tuottamista tiedoista. Taloustiedot perustuvat vuoden 2023 tilinpäätökseen.

1.1 Kuntastrategia ja talouden nykytilanne

Muuramen kunnan kuntastrategia on laadittu vuosille 2022–2025 ja se pohjaa arvoihin asukaslähtöisyys, rohkeus ja vastuullisuus. Nämä arvot ohjaavat myös palveluverkkoselvitystä; erityisesti arvoihin sisältyvät osallisuus, avoimuus ja kestävä kehitys ovat prosessin keskiössä. Selvityksen kannalta olennainen valtuustokaudelle asetettu tavoite on lasten ja nuorten hyvinvointi, turvallinen kasvu ja osallisuus: ”Kehitämme oppimisympäristöjä varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa. Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa. Tunnistamme varhain lasten ja nuorten huolia ja annamme tukea. Edistämme lasten ja nuorten vaikuttamisen mahdollisuuksia. Tuemme perheiden ja kotien arkea ja hyvinvointia.” Perusopetuspalveluiden tulee olla yhdenvertaisia riippumatta oppilaan asuinpaikasta (PoL 2 §).

Muuramen kuntatalouden ylijäämä jäi vuonna 2023 ennustettua 2–2,5 miljoonaa euroa pienemmäksi eli noin 1,7 miljoonaa euroon. Samaan aikaan erityisesti henkilöstökulut ovat nousseet, mikä johtuu esimerkiksi varhaiskasvatuksen asiakasmäärien kasvusta ja lapsiryhmien kokoon verrannollisesta lakisääteisestä henkilöstömitoituksesta. Myös opetuspuolella henkilöstökulut ovat nousseet esimerkiksi kasvaneiden sijaistarpeiden vuoksi.

1.2 Väestömuutos ja talous

Demografisen huoltosuhteen näkökulmasta Muuramessa oli vuonna 2023 68,2 ei-työikäistä sataa työikäistä kohden. Huoltosuhte on ollut laskusuuntainen kymmenen vuoden tarkastelujakson ajan.

Alueaikaasarjat muuttujina Alue, Tiedot ja Vuosi

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Muurame										
Demografinen huoltosuhte	60,2	61,5	62,6	62,9	65,3	66,7	67,6	67,8	68,1	68,2

Väestön ikääntyminen suhteessa laskevaan syntyvyyteen haastaa kunnan taloutta ja palvelurakennetta monin tavoin. Koko 2010-luvun jatkunut syntyvyyden aleneminen on kääntänyt opetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelutarpeen laskuun. Jotta palvelutarpeen pieneneminen toteutuisi menosäästönä, tulee olla valmiutta sopeuttaa palvelutuotantoa.

Samaan aikaan valtionosuusrahoitus vähenee ikäluokkien pientyessä, joten menosopeutusta on tehtävä jo pelkästään talouden tasapainon säilyttämiseksi nykytasolla. Kustannuksista iso osa on kiinteitä eli on puututtava palveluverkkoon. Kuntaan tuleva muuttoliike ei riitä tasapainottamaan tämän tasoista ongelmaa. Esimerkiksi alakouluissa viimeisen kolmen vuoden aikana saapuneita oppilaita on ollut lähteneitä enemmän vain Kinkomaalla ja Isolahdessa, mutta määrät ovat olleet alle 10 oppilasta per koulu.

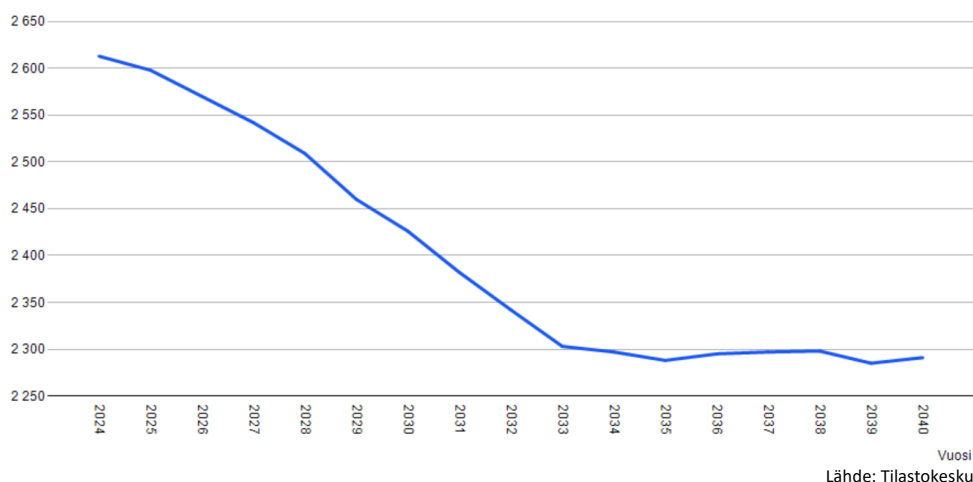

Talouden kannalta johtopäätös on selkeä: palveluverkko pitää sopeuttaa vastamaan palvelutarvetta ja rahoitustasoa. Mikäli palveluverkon ja palveluiden sopeutusta ei tehdä, seuraa siitä vääjäämättä taloudellisia ongelmia. Talouden tasapainottamiseksi tulee kiinnittää huomiota muun muassa investointeihin, velkaantumiseen, menokehitykseen ja henkilöstömäärään. Lasten määrän vähentyminen johtaa valtionosuuksien vähentymiseen, jolloin palveluverkon supistusten tulisi kattaa rahoituksen leikkaukset. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirryttyä hyvinvointialueiden järjestettäväksi, hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunnan alaisista palveluista on tullut kunnan suurin menoerä, joka kattaa 61 % kunnan bruttomenoista. Keskitetyt ratkaisut tuovat säästöjä myös ruokailu-, kuljetus- ja siivoukustakuksiin.

1.3 Väestömuutos ja oppilasennuste

Syntyvyyden lasku on valtakunnallinen ilmiö, ja Suomessa se on erityisen suurta esimerkiksi muihin Pohjoismaihin verrattuna. Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2023 kokonaishedelmällisyysluku oli 1,26, joka on vuodesta 1776 alkavan tilastoinnin matalin syntyvyyden taso. Syntyneiden määrä laski 43 383 lapseen vuonna 2023.

Väestöennuste 2024: Väestö 31.12. muuttujina Vuosi. Muurame, Yhteensä, 0 - 17, Väestö 31.12. (ennuste 2024).

Tilastokeskuksen tilastoinnin mukaan muutos on myös Muuramessa merkittävä, ja erityisen vähän perusopetusikäisiä lapsia tulee olemaan vuosina 2027–2030 (alakouluikäiset) ja 2031–2033 (yläkouluikäiset). Pientä kasvua olisi ennusteen mukaan luvassa vuosina 2031–2032, mutta vuoteen 2024 verrattuna lapsia on edelleen yli 130 vähemmän.

Väestöennuste 2021: Väestö 31.12. muuttujina Alue, Vuosi, Sukupuoli, Tiedot ja Ikä

	Yhteensä																		varhaisk. 1-5 v.	esiopetus 6-v	alakoulu 7- 12 v.	yläkoulu 13-15 v.		
	Väestö 31.12. (ennuste 2021)																							
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18					
Muurame							eskari	1	2	3	4	5	6	7	8	9								
2021	97	106	107	106	129	130	163	174	176	164	184	166	163	163	164	167	150	149	131	2021	578	163	1027	494
2022	96	106	113	115	112	134	134	167	176	178	166	185	168	162	163	166	162	147	138	2022	580	134	1040	491
2023	96	106	114	119	120	117	137	140	168	178	180	166	186	169	163	163	160	161	135	2023	576	137	1018	495
2024	95	106	113	121	126	124	121	141	141	171	179	179	169	186	169	162	159	159	146	2024	590	121	980	517
2025	95	105	112	121	127	131	126	126	142	143	172	180	182	168	186	169	159	156	145	2025	596	126	945	523
2026	94	104	112	121	127	132	132	131	127	145	145	172	181	181	169	185	165	157	143	2026	596	132	901	535
2027	93	105	110	121	126	132	136	135	132	129	146	146	173	181	181	167	181	162	145	2027	594	136	861	529
2028	93	103	112	119	125	132	135	138	137	134	131	146	147	173	182	179	164	177	148	2028	591	135	833	534
2029	93	103	110	118	122	131	135	138	140	140	134	131	147	148	173	179	176	161	160	2029	587	135	830	500
2030	92	102	110	118	124	130	134	138	140	143	140	134	133	147	148	172	175	172	147	2030	584	134	828	467
2031	91	102	109	118	124	129	133	137	140	142	143	141	136	133	147	146	169	170	156	2031	582	133	839	426
2032	91	102	108	117	123	129	132	137	138	142	143	144	142	136	132	147	144	164	154	2032	579	132	846	415
2033	91	101	108	116	123	128	132	136	138	141	142	143	146	141	136	132	143	141	150	2033	576	132	846	405
2034	91	101	108	115	122	128	131	135	137	140	142	143	145	145	141	136	129	139	129	2034	574	131	842	422
2035	91	101	108	115	121	127	131	134	136	140	141	142	145	145	144	140	133	126	127	2035	572	131	838	429
2036	91	100	108	115	121	126	131	133	137	138	141	141	144	143	145	144	137	129	116	2036	570	131	834	432
2037	91	100	107	116	121	126	129	134	134	139	140	140	143	143	144	143	142	133	117	2037	570	129	830	430
2038	91	100	107	115	121	126	129	133	134	138	139	140	142	143	142	144	140	138	121	2038	569	129	826	429
2039	91	100	107	115	121	125	129	133	134	137	138	140	140	142	143	142	140	137	125	2039	568	129	822	427
2040	91	100	107	115	120	126	129	132	134	136	138	138	141	141	142	141	139	136	125	2040	568	129	819	424

Lähde: Tilastokeskus

Myös prosentuaalisesti alle 15-vuotiaiden lasten määrän lasku on Tilastokeskuksen tilastoinnin mukaan selkeä:

Alueaikasarjat muuttujina Alue, Tiedot ja Vuosi

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Muurame										
Alle 15-vuotiaiden määrän muutos viidessä vuodessa, %	2,3	4,8	2,4	1,9	6,5	1,7	0,9	-0,4	-0,8	-3,9

Lähde: Tilastokeskus

Seuraavan viiden vuoden aikana suurin muutos koulukohtaisissa oppilasmäärissä tulee tapahtumaan Kinkomaan koululla ja Mäkelänmäen koululla, noin 30 % vähennys nykytilanteesta.

	Isolahti	Kinkomaa	Mäkelänmäki	Nisulanmäki	yhteensä
2024	60	254	653	514	1481
2025	57	236	600	524	1417
2026	56	221	542	531	1350
2027	46	206	500	519	1271
2028	49	184	483	524	1240
2029	51	175	457	490	1173
Muutos	-9 (15 %)	-79 (31 %)	-196 (30 %)	-24 (5 %)	-308 (21 %)

Lähde: Trimble Locus

Perusopetusryhmien keskimääräinen koko lukuvuonna 2024–2025 on 19,6 oppilasta ja oppilasryhmiä on yhteensä 77. Luvuissa ei ole huomioitu yksilöllisen pienryhmäopetuksen ryhmiä, koska niitä koskevat perusopetuslain mukaiset mitoitusasetukset. Mikäli oppilasennuste toteutuisi taulukossa kuvattujen lukujen mukaisesti, se tarkoittaisi nykyisellä ryhmäkoolla laskettuna 15,7 oppilasryhmän vähennystä: Isolahdessa 0,5, Kinkomaalla 4, Mäkelänmäellä 10 ja Nisulanmäellä 1,2 ryhmää.

Palveluverkkoselvitystä tehtäessä ei ole vielä tarkkaa tietoa siitä, miten uusi oppimisen tuen lainsäädäntö tulee tarkasti vaikuttamaan oppilasryhmien muodostamiseen. Alustavan linjauksen mukaisesti samaan yleisopetuksen oppilasryhmään ei saisi sijoittaa kuin korkeintaan viisi oppilaskohtaisten tukitoimien piirissä olevaa oppilasta. Tämä on haasteellinen linjaus erityisesti pienten yksiköiden ja lähikouluperiaatteen näkökulmasta. Yksi skenaarioista on, että oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevat oppilaat sijoitetaan kouluyksiköihin mitoituksen asettamien reunaehtojen mukaisesti, vaikka kyseessä ei olisi oppilaan lähikoulu. Tämä saattaisi kasvattaa esimerkiksi koulukuljetuskustannuksia.

1.4 Kaavoitus

Maankäyttö- ja rakennuslain § 7:n mukaisesti kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (kaavoituskatsaus). Tarvittaessa katsaukseen on liitettävä arvio myös asumiseen varattujen tonttien riittävydestä. Tämän palveluverkkoselvityksen tietolähteenä on käytetty sekä Muuramen kunnassa vuodelle 2023 tehtyä kaavoituskatsausta että kaavoituksen nettisivuja. Painopiste on erityisesti asuntoalueiden asemakaavoituksessa, jolla on suurin merkitys selvityksen näkökulmasta.

Vireillä olevat kaavat ovat nähtävillä kunnan nettisivuilla osoitteessa <https://muurame.fi/palvelut/vireilla-olevat-kaavat/>. Palveluverkkoselvityksen kannalta keskeisimmät, vireillä olevat asemakaavat ovat Hautalahti, keskusta, Hirviviita, Olympiakylä, Kesämaa, Harjunheri ja Paulanto. Alueet on merkitty oheiseen karttaan. Uusien asuntoalueiden kannalta kaavoitus painottuu keskustaan nähden Muuramen pohjoispuolelle.

Kaavoituskatsauksesta on löydettävissä myös tonttisuunnitelma vuosille 2021–2026. Oheisessa taulukossa on arvioitu uusien tonttien määrä vuosittain ja alueittain.

* = Arvio vuosittaisista myyntiin tulevista uusista tonteista

Vuosi	Seuna- vuori	Terva- mäki	Kinko- maa	Hautalahti	Vuoren- lahti	Niitty- aho	Yhteensä
2021	9	-	3	11	-	6	29*
2022	10	-	-	11	-	-	21*
Tontit myynnissä (1.11.2022)	11	-	4	5	3	4	27
2023	7	-	4	8	-	-	19*
2024	11	-	-	8	-	-	18*
2025	8	-	-	10	-	-	18*
Jäljellä ole- vat asema- kaavatontit 31.12.2026	12	7	-	5	-	-	24*
Tulevat kaavat	Hirviviita	Kesämaa (~ 30 ha)	Olympia- kylä (~ 40 ha)				

Kaavoituksen osalta on tärkeää huomioida, että pelkästään tonttitarjonnan perusteella on vaikeaa ennustaa, kuinka paljon ja minkä ikäluokan edustajia alueelle aktuaalisesti muuttaa. Esimerkiksi uusi pientaloalue ei välttämättä tuo tarkoita lisää lapsiperheitä, vaan alueelle saattaakin muuttaa pariskuntia, joiden lapset ovat jo aikuisia.

2 Yleistä Muuramen perusopetuksesta

Muuramen perusopetuksessa opiskelee syksyllä 2024 noin 1480 lasta ja nuorta. Yksiköitä on kuusi: Mäkelänmäen koulu (luokat 1–6), Niittyahon koulu (luokat 2–6), Leikarin koulu (luokat 1–2), Isolahden koulu (luokat 1–6), Kinkomaan koulu (luokat 1–6) ja Nisulanmäen koulu (luokat 7–9). Niittyahon ja Leikarin yksiköt kuuluvat hallinnollisesti Mäkelänmäen kouluun.

Muuramen keskustassa sijaitsevassa Mäkelänmäen niin sanotussa Puukoulussa opiskelee 554 oppilasta, joista 13 on yksilöllistetyssä pienryhmäopetuksessa. Esi- ja alkuopetuksen toiminta on keskitetty syksystä 2024 toimintansa aloittaneeseen Noppaan. Nopan toimintaa kehittäessä painotetaan joustavaan esi- ja alkuopetukseen sekä yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Joustava esi- ja alkuopetus toimii siten kaikissa Muuramen päiväkotikouluissa (Isolahti, Kinkomaa, Niittyaho ja Mäkelänmäki).

Niittyahon koulun oppilasmäärä on 53, mutta poikkeuksena aiempiin vuosiin syksyllä 2024 ei aloittanut lainkaan 1. vuosiluokkaa. Tämä johtuu siitä, että oppilaiden määrä olisi jäänyt alle viiteen, jolloin kokonaisarvion perusteella oli järkevämpää osoittaa koulupaikka Puukoulusta. Leikarin yksikössä oppilaita on 59 ja Nisulanmäellä 514.

Muuramessa noudatetaan pääsääntöisesti lähikouluperiaatetta. Poikkeuksellisesti oppilaalle voidaan osoittaa koulupaikka muualta kuin lähikoulusta, mikäli on tarvetta esimerkiksi pienryhmäopetukselle. Esiopetuksesta kouluun siirtyminen on kuvattu ns. ESKO-prosessissa.

Kuntarajat ylittävää yhteistyötä koulupaikkojen osalta tehdään jonkin verran lähinnä Jyväskylän kaupungin kanssa. Oppilaat ovat pääsääntöisesti lastensuojelullisista syistä perheen ulkopuolelle sijoitettuja lapsia ja nuoria, mutta muutama Muuramen kunnan alueella asuva oppilas käy koulua kielellisin perustein myös Jyväskylän Svenska skolassa. Kinkomaan koululla on tarjolla myös Utsjoen kunnan tuottamaa etäopetusta saamen kielellä.

2.1 Koulukuljetukset

Ilmaiseen koulukuljetukseen oikeutettuja oppilaita on lukuvuonna 2024–2025 noin 300. Pääsääntöisesti kuljetusetuudet muodostuvat koulumatkan pituudesta (keskimäärin 5–8 km/suunta), ja toiseksi eniten etuuksia on myönnetty koulumatkan vaarallisuuteen perustuen. Oppilaalla voi olla oikeus ilmaiseen koulukuljetukseen myös lausuntoon perustuen, mikäli katsotaan, että oppilas ei kykene kulkemaan koulumatkaa itsenäisesti fyysisistä tai psyykkisistä syistä johtuen. Lausuntoon perustuvien koulukuljetusetuuksien määrä on ollut viime vuosina tasaisesti kasvussa.

Koulukuljetusten tarve vaihtelee lukuvuoden mittaan. Julkista liikennettä käytetään eniten Nisulanmäen koululla, jossa noin 150 oppilasta on oikeutettu ilmaiseen bussikorttiin. Toiseksi eniten kuljetuspäätöksiä on tehty Mäkelänmäen Puukoululle, noin 80. Isolahdessa bussilla kulkevia oppilaita on noin 25 ja Niittyahossa 2. Lisäksi on taksilla kuljetettavia oppilaita, joita on eniten Niittyahossa (noin 13), sekä sellaisia oppilaita, jotka kulkevat lähinnä Nisulanmäen kouluun sekä taksilla että bussilla.

Mikäli palveluverkkoon päätetään tehdä muutoksia, koulukuljetuksilla on eri skenaarioissa suurimmat ympäristövaikutukset. Joukkoliikenne ei saavuta kaikkia oppilaita, vaan lisäksi tarvitaan taksikuljetuksia.

2.2 Opiskeluhoolto

Opiskeluhoitopalvelut on mitoitettu koulukohtaisen oppilasmäärän mukaisesti. Kuraattori- ja terveydenhoitopalvelut ovat pääsääntöisesti mitoitusten mukaisia, mutta koulupsykologiresurssia ei ole pystytty järjestämään riittävästi rekrytointihaasteiden vuoksi. Palvelut ovat saatavissa määrättyinä päiviä kouluilla ja keskitetysti osoitteessa Virastotie 2. Samassa osoitteessa palvelee myös nuorisovastaanotto. Tarkempi koulutuksen järjestäjäkohtainen opiskeluhoitosuunnitelma löytyy Muuramen perusopetuksen opetussuunnitelmasta [8.1.3. Perusopetus \(peda.net\)](#).

2.3 Pedagogiset painotukset

Muuramen perusopetuksen pedagogisina painopisteinä ovat inklusiivisuus sekä joustava esi- ja alkuopetus. Inklusiivisuus näkyy koulujen arjessa muun muassa siinä, että oppimisen ja koulunkäynnin tuki pyritään järjestämään ensisijaisesti yleisopetuksen ryhmään esimerkiksi yleisen tuen tukitoimilla ja kohdentamalla ryhmään yleistä tai kohdennettua ohjaajaresurssia. Pienryhmäopetusta järjestetään tarvittaessa alkuopetuksen Maja-ryhmissä (Puukoulu ja Leikari) ja yläkoulussa. Lisäksi Puukoululla on kaksi yksilöllistetyn pienopetuksen ryhmää pääasiassa toiminta-alueittain opiskeleville oppilaille. Joustavilla esi- ja alkuopetusjärjestelyillä pyritään sujuvoittamaan oppilaan siirtymistä perusopetukseen.

Puukoululla eri luokka-asteet muodostavat niin sanotut kylät, jotka sijaitsevat koulurakennuksessa omissa moduuleissaan. Kylät mahdollistavat joustavat opetusjärjestelyt, tukevat yhteisopettajuutta ja tehostavat resurssien käyttöä.

2.4 Henkilöstösuunnitelma

Perusopetuksessa työskentelee lukuvuonna 2024–2025 yhteensä 121 opettajaa, joista 15 on määräaikaisessa työsuhteessa ja kaksi lukuvuoden aikana eläköityvää. Kolme opettajaa työskentelee osa-aikaisesti, muut ovat kokoaikaisessa virassa tai työsuhteessa. Koulunkäynnin ohjaajia 50, joista 12 on määräaikaisia. Osa-aikaisia on 28 ja 2 oppisopimussuhteisia. Henkilötyövuosissa mitattuna resurssi on kokonaisuudessaan noin 43, mutta jos mukaan lasketaan sekä palkalliset että palkattomat vapaat, luku laskee 29 henkilötyövuoteen. Suuri ero johtuu muun muassa kesäajan lomautuksista.

Mikäli palveluverkkoon päätetään tehdä sellaisia muutoksia, joilla on vaikutusta henkilöstösuunnitteluun, asia tulee käsitellä työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007, YT-laki) mukaisesti. Näin tulee toimia ainakin silloin, jos uudistukseen liittyy 1) Henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien välisessä yhteistyössä. 2) Palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla olennaisia henkilöstövaikutuksia, kuten ulkopuolisen työvoiman käyttöä tai liikkeen luovutusta. 3) Henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia. 4) Taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista. (YT-laki 4 §)

2.5 Oppilaaksiottoalueet ja lähikoulun määräytyminen

Perusopetuslain 6 §:ssä todetaan: ”Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita.”

Muuramen perusopetuspalveluissa rehtori tekee oppilasta koskevan oppilaaksiottopäätöksen, joka määrittelee oppilaan sijoittumisen hallinnolliseen kouluun. Perusopetuksen oppilaaksiottoalueita ovat Mäkelänmäen (sis. Puukoulu, Leikari ja Niittyaho), Kinkomaan, Isolahden sekä Nisulanmäen koulut.

Oppilaaksiottoalueet ovat aiemmin olleet Muuramessa selkeät, mutta uudisrakentamisen myötä esimerkiksi Mäkelänmäen ja Isolahden koulujen väliselle alueella on syntynyt tarvetta tarkastella oppilaaksiottoalueita entistä joustavammin niin koulujen oppilasmäärien kuin oppilaiden ja perheiden arjen sujumisen näkökulmasta.

Rehtori voi tehdä myös huoltajan hakemuksen toissijaisesta koulupaikasta, joka on muu kuin oppilaan virallista osoitetta lähin koulu. Mikäli oppilaalle myönnetään toissijainen koulupaikka, menettää hän oikeuden maksuttomaan koulukuljetukseen.

Perusopetuslain mukaan ”kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään”. Muuramessa oppilaan koulukiinteistö määräytyy pääosin lähikouluperiaatteen mukaisesti, jolloin oppilaan koulu on hänen virallista kotiosoitettaan lähinnä oleva yksikkö. Lähikoulun määräytymiseen vaikuttaa myös moni muu asia, kuten oppilaan vaativan tuen tarpeet, uskontokunta sekä koulukuljetus.

Mäkelänmäen koulu jakautuu hallinnollisesti kolmeen eri kiinteistöön, Puukouluun, Leikariin ja Niittyahon kouluun. Tyypillisesti Leikari on osoitettu lähikouluksi Hautalanmäen, Tervämäen, Vuorenlahden, Paavalinvuoren ja Kotirannan oppilaille sekä Vanhan Nelostien varrelta saapuville oppilaille.

Puukouluun on pääosin määräytynyt lähikouluksi keskustan, Jaakkolan, Uimolan, Rättälin, Verkkoniemen, Velkapoljan, Pitkälän, Saarenkylän, Saarenlahden, Riihivuoren, Riihiniemen, Hautalahden, Rajalan, Murtolammen ja Seunavuoren, sekä Rannankylän oppilaille. Niittyaho lähikouluna on palvellut Niittyahon, Teollisuuskylän, Innanlahden, Kuusanmäen ja Vihtalahden oppilaita.

Koska ensimmäisen luokan aloittavien oppilaiden ikäluokat eivät ole kuitenkaan aina tasaisia oppilaiden asuinalueiden huomioiden, lähikoulun määräytymisperusteet ovat olleet joustavia tietyillä asuinalueilla. Näin ollen esimerkiksi Riihivuoren, Riihiniemen, Hautalahden, Rajalan ja Seunavuoren alueiden uusien 1.-luokkalaisten lähikoulu on vaihdellut vuosien aikana.

2.6 Kiinteistöt ja tilojen käyttöaste

Koulukiinteistöjen osalta viimeisimmäksi on valmistunut Mäkelänmäen Puukoulu, joka otettiin käyttöön vuoden 2023 alussa. Kuntoluokitukseltaan tilat on arvioitu hyväksi tai erinomaisiksi. Syksyllä 2024 esi- ja alkuopetus aloitti toimintansa Puukoulun yhteyteen rakennetussa Nopassa. Luokkatilojen

käyttöaste on koulupäivän ydinaikaan eli klo 8.30–14.30 noin 85 %, mutta lukujärjestysteknisin muutoksin voisi olla mahdollista mahdollistaa tiloihin 4–5 luokkaa lisää oppilaita. Tällä ratkaisulla ei välttämättä päästä opetuksen kannalta optimaaliseen tilanteeseen, mutta se on kuitenkin mahdollinen.

Mäkelänmäen kouluun hallinnollisesti kuuluvan Niittyahon koulu-päiväkoti on rakennettu vuonna 1952. Rakennusta on peruskorjattu vuonna 2001, laajennettu vuonna 2006 ja siihen on asennettu maalämpö vuonna 2022. Kuntoluokaksi on arvioitu tyydyttävä, mutta seuraavalle peruskorjaukselle ei ole asetettu määräaika. Niittyahon tilat ovat väljät, koska niihin mahtuisi 90 oppilasta, mutta lukuvuonna 2024 oppilaita on vain 53. Niittyahon tilat eivät kaikilta osin vastaa eivätkä tue nykyaikaisen pedagogiikan toteuttamista esimerkiksi siltä osin, että tilat eivät ole muuntojoustavia.

Niin ikään Mäkelänmäkeen kuuluva Leikarin päiväkotikoulu on rakennettu vuonna 2000 ja sitä on laajennettu vuonna 2007. Pitkän tähtäimen suunnitelman mukaan peruskorjausta on suunniteltu vuodesta 2025 alkaen. Tämän hetkinen kuntoluokitus on 3,4/5.

Kinkomaan koulurakennus on otettu käyttöön vuonna 2016, minkä jälkeen tiloja on vielä laajennettu vuonna 2021. Rakennuksen kunto on viisiportaisella asteikolla 3,4. Tilojen käyttöaste vaihtelee siten, että isojen luokkatilojen käyttöaste on keskimäärin 74 %, pienryhmätilojen 74 %, liikuntatilojen 100 % sekä taide- ja taitoaineiden erikoisluokkien 61 %. Kaiken kaikkiaan käyttöasteeksi muodostuu 75 %.

Isolahden päiväkotikoulun rakennus kuuluu Muuramen vanhimpiin, sillä se on rakennettu jo vuonna 1930. Peruskorjaus ja laajennus on tehty vuonna 2003, ja vuonna 2021 tehtiin sekä laajennus että maalämpöremontti. Tilojen kuntoluokitus on 3,4. Isolahdessa isojen, koko luokalle tarkoitettujen opetustilojen käyttöaste on keskimäärin 82 %. Pienin käyttöaste eli 33 % on teknisen työn luokalla, jota käytetään myös jakotilana.

Nisulanmäen koulun kiinteistö on rakennettu vuonna 1990, ja sitä on laajennettu vuonna 2005. Vuonna 2021 tehdyn auditoinnin mukaan kuntoarvio on 1–5-asteikolla arvioituna 3,47. Tilojen käyttöön saatiin väljyyttä lukuvuoden 2024 alusta, kun kuudesluokkalaiset siirtyivät Puukoululle. Käytössä olevien 38 luokkatilan laskennallinen käyttöaste on 81 %.

Brado Oy toteuttaa tarkemman, muun muassa tilojen henkilöstömitoitukset huomioivan käyttöasteselvityksen joulukuussa 2024.

2.7 Koulukohtaiset toimintakulut

Toimintakulujen laskelmassa kouluyksiköt on jaettu sarakeittain ja jokaisesta yksiköstä on laskettu yksikkökustannus sekä oppitunnin hinta saatujen oppilasmäärien sekä opetustuntien perusteella. Koska Niittyahon ja Leikarin koulut ovat hallinnollisesti samaa yksikköä Mäkelänmäen koulun kanssa, niiden kustannukset eivät näy erillisenä taulukossa.

Laskelmassa kouluyksiköille on jaettu myös muiden perusopetukseen liittyvien kustannuspaikkojen kustannuksia. Tämä perustuu siihen, että saataisiin mahdollisimman tarkasti kustannusvertailuun

mukaan kaikki kustannukset, jotka liittyvät kouluyksiköiden toimintaan (esim. opetustoiminnan tuki- ja hallintopalveluiden, koulukuljetusten sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kustannukset) ja näin täydentämään jokaisen kouluyksikön menorakennetta, sillä näiden kulujen puuttuminen voisi vääristää vertailua. Laskelmassa nämä kohdat on merkitty tähdellä ja laskelman lopussa kerrotaan, kuinka luvut on saatu ja jaettu.

	3050 Isolahden koulu Käyttö 12 / 2023	3060 Kinkkomaan koulu Käyttö 12 / 2023	3080 Mäkelänmäen koulu Käyttö 12 / 2023	3090 Nisulanmäen koulu Käyttö 12 / 2023	3130 Yksilöllinen pienryhmäopetus Käyttö 12 / 2023	Yhteensä
Toimintakulut						
Opetuksen henkilöstökustannukset	-263 488	-893 746	-3 039 471	-2 693 720	-309 506	-7 199 931
Opetustoiminnan välilliset kustannukset	-15 879	-45 436	-254 297	-234 544	-6 929	-557 085
*Opetustoiminnan tuki- ja hallintopalveluiden kustannukset	-66 097	-271 166	-810 109	-530 469	-16 948	-1 694 789
Tukipalveluiden vyörytyskustannukset	-16 789	-74 212	-202 911	-165 495	-14 451	-473 859
Ruokailun kustannukset	-29 723	-118 749	-357 994	-276 989	-10 262	-793 717
*Koulukuljetusten kustannukset	-21 919	-45 209	-143 503	-131 859	-26 434	-368 924
*Aamu- ja iltapäivätoiminta	-46 868	-187 397	-494 007	0	-27 667	-755 940
*Kotikuntakorvausmenot	-7 289	-30 012	-119 618	-252 526	-19 293	-428 737
Kiinteistöhuollon kustannukset	-89 240	-187 650	-633 240	-313 840	0	-1 223 970
Pääomavuokran kustannukset	-57 600	-117 600	-664 220	-212 300	0	-1 051 720
Poistojen kustannukset	-11 881	-47 252	-157 735	-50 186	-250	-267 304
Kustannukset yhteensä	-626 773	-2 018 429	-6 877 105	-4 861 928	-431 741	-14 815 975
Kustannukset yksikkötasolla						
Oppilasmäärä vuosi	59	237	720	481	12	1 509
Opetustunteja	3 723	12 032	43 503	34 329	1 955	95 542
Kustannukset per oppilas	-10 623	-8 517	-9 552	-10 108	-35 978	-9 818
Kustannuserittely, €/oppilas						
Opetuksen henkilöstökustannukset	-4 465,90	-3 771,08	-4 221,49	-5 600,25	-25 792,16	-4 771,33
Opetustoiminnan välilliset kustannukset	-269,13	-191,71	-353,19	-487,62	-577,41	-369,17
*Opetustoiminnan tuki- ja hallintopalveluiden kustannukset	-1 120,28	-1 144,16	-1 125,15	-1 102,85	-1 412,32	-1 123,12
Tukipalveluiden vyörytyskustannukset	-284,56	-313,13	-281,82	-344,07	-1 204,28	-314,02
Ruokailun kustannukset	-503,78	-501,05	-497,21	-575,86	-855,19	-525,99
*Koulukuljetusten kustannukset	-371,51	-190,75	-199,31	-274,13	-2 202,87	-244,48
*Aamu- ja iltapäivätoiminta	-794,38	-790,71	-686,12	0,00	-2 305,62	-500,95
*Kotikuntakorvausmenot	-123,53	-126,63	-166,14	-525,00	-1 607,76	-284,12
Kiinteistöhuollon kustannukset	-1 512,54	-791,77	-879,50	-652,47	0,00	-811,11
Pääomavuokran kustannukset	-976,27	-496,20	-922,53	-441,37	0,00	-696,96
Poistojen kustannukset	-201,37	-199,38	-219,08	-104,34	-20,83	-177,14
Kustannukset, €/oppilas yhteensä	-10 623,26	-8 516,58	-9 551,53	-10 107,96	-35 978,44	-9 818,41
Kustannukset, €/oppitunti						
Opetuksen henkilöstökustannukset	-70,77	-74,28	-69,87	-78,47	-158,32	-75,36
Opetustoiminnan välilliset kustannukset	-4,27	-3,78	-5,85	-6,83	-3,54	-5,83
*Opetustoiminnan tuki- ja hallintopalveluiden kustannukset	-17,75	-22,54	-18,62	-15,45	-8,67	-17,74
Tukipalveluiden vyörytyskustannukset	-4,51	-6,17	-4,66	-4,82	-7,39	-4,96
Ruokailun kustannukset	-7,98	-9,87	-8,23	-8,07	-5,25	-8,31
*Koulukuljetusten kustannukset	-5,89	-3,76	-3,30	-3,84	-13,52	-3,86
*Aamu- ja iltapäivätoiminta	-12,59	-15,57	-11,36	0,00	-14,15	-7,91
*Kotikuntakorvausmenot	-1,96	-2,49	-2,75	-7,36	-9,87	-4,49
Kiinteistöhuollon kustannukset	-23,97	-15,60	-14,56	-9,14	0,00	-12,81
Pääomavuokran kustannukset	-15,47	-9,77	-15,27	-6,18	0,00	-11,01
Poistojen kustannukset	-3,19	-3,93	-3,63	-1,46	-0,13	-2,80
Kustannukset, €/oppitunti yhteensä	-168,35	-167,76	-158,08	-141,63	-220,84	-155,07

Yksilöllistetyn pienryhmäopetuksen oppilailla on pääsääntöisesti kehitysvammadiagnoosi ja he opiskelevat toiminta-alueittain. Korkeat oppilaskohtaiset kustannukset johtuvat vaativasta yksilöllisen tuen tarpeesta ja esimerkiksi koulumatkojen taksikykyistä.

3 Skenaariot

Palveluverkkoselvityksen keskeisenä tavoitteena on laadukkaiden ja yhdenvertaisten opetuspalveluiden tarjoaminen tarkoituksenmukaisella tavalla. Keskiössä on lasten ja nuorten etu. Tavoitteiden määrittelyssä huomioidaan muutokset, jotka on toteutettavissa heti seuraavan lukuvuoden alussa, sekä sellaiset muutokset, jotka ulottuvat pidemmälle aikavälille.

Lyhyen aikavälin tavoitteena on tehdä perusopetuksen palveluverkkoon sellaisia muutoksia, jotka takaavat yhdenvertaisen ja laadukkaan perusopetuksen kaikille perusopetusikäisille lapsille ja nuorille lukuvuodesta

2024–2025 alkaen. Keskeistä muutoksissa on huomioida 1.8.2024 voimaan tulevat perusopetuslain muutokset ja niihin liittyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin tulevat määräykset, jotka vaikuttavat merkittävästi oppimisen tuen järjestämiseen ja sitä kautta ryhmien muodostamiseen. Myös perusopetusasetuksen mukainen tuntijako muuttuu, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että lisätään kaksi vuosiviikkotuntia äidinkielen ja kirjallisuuteen vuosiluokille 1–2 sekä yksi vuosiviikkotunti matematiikkaan vuosiluokille 3–6. Opetuksen järjestäjä kohdentaa tunnit paikallisesti tarkemmin vuosiluokittain. Lisäysten johdosta perusopetusasetuksen viikoittainen kokonaistuntimäärä nousee kolmella tunnilla. Näillä muutoksilla on vaikutusta esimerkiksi oppilaiden koulupäivien pituuteen ja koulukuljetusten järjestämiseen.

Pidemmän aikavälin tavoitteissa tarkastellaan palveluverkkoa useamman vuoden aikajänteellä. Huomattavaa on, että perusopetusikäisten oppilaiden määrä on nykyisten tilastojen valossa pienimmillään noin vuonna 2030. Vaikka pientä kasvua tuon ajanjakson jälkeen on ennustettavissa, määrät eivät kuitenkaan palaa enää tämän hetken tasolle, vaan korkeimmillaankin oppilaita on noin 130 aiempaa vähemmän.

Muuramen perusopetuksen palveluverkon skenaariot ovat seuraavat:

1) Ei muutoksia nykyiseen palveluverkkoon

Tämä skenaario tarkoittaa, että kaikki perusopetuksen toimintayksiköt jatkavat toimintaansa entiseen tapaan. Oppilaaksiottoalueita ja lähikoulun määräytymisperiaatteita tarkastellaan tarpeen mukaan. Todennäköistä on, että mikäli eri vuosiluokkien ryhmäkoot jäisivät pieniksi (alle 10 oppilasta), ryhmistä muodostettaisiin jatkossakin yhdistelmäluokkia.

Haastavinta on ennustaa, miten oppimisen tukea koskeva perusopetuslain muutos tulee vaikuttamaan opetusryhmien muodostamiseen. Mikäli yleisopetuksen ryhmässä saa jatkossa olla korkeintaan viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta, lähikouluperiaate ei välttämättä toteudu entiseen tapaan, jotta mitoitus saadaan toteutettua.

2) Niittyahon oppilasmäärän kasvattaminen

Jotta Niittyahon oppilasmäärä saataisiin nostettua kestäväälle ja pedagogisesti tarkoituksenmukaiselle tasolle, vaihtoehtona voisi olla ratkaisu, jossa oppilaaksiottoaluetta laajennettaisiin ja viidennet ja kuudennet luokat opiskelisivat alakoulun loppuun Niittyahossa. Tällä hetkellä 5.–6.-luokkalaiset siirtyvät Puukouluun. Ratkaisu vaatisi edelleen yhdysluokkien muodostamista. Koulukuljetukset eivät nouse tässä vaihtoehdossa talouden kannalta ratkaisevaksi tekijäksi. Pelkkä Niittyahon alueella asuvien oppilaiden jääminen Niittyahon kouluun alakoulun loppuun saakka ei riitä nostamaan oppilasmäärää riittäväälle tasolle, vaan tällöin tulisi tarkastella myös Riihiniemen, Saarenkylän ja Hautalahden alueella asuvia. Tällöin vuosina 2025–2029 oppilasmääräennuste vaihtelisi 66 ja 86 oppilaan välillä.

3) Niittyahon koulun perusopetustoiminta siirretään Puukoulun yhteyteen

Niittyahon haasteena jo lukuvuonna 2024–2025 on ollut oppilasmäärien vähyys, minkä vuoksi kuluvana vuonna koulussa ei aloittanut lainkaan 1. vuosiluokkaa. Seuraavien vuosien osalta Niittyahossa asuvien lasten määrä osalta näyttäisi tältä:

Niittyaho	(pelkät Niittyahon asukkaat)				
	1 lk	2 lk	3 lk	4 lk	Yhteensä
2025	5	5	20	19	49
2026	6	5	5	20	36
2027	3	6	5	5	19
2028	8	3	6	5	22
2029	3	8	3	6	20

Luvuissa on huomioitava se, että mukaan on laskettu myös ne oppilaat, jotka asuvat Niittyahossa, mutta jotka ovat aloittaneet syksyllä 2024 opintonsa Puukoulussa. Sama koskee seuraavaa taulukkoa.

Mikäli oppilasmäärissä huomioidaan myös Riihiniemen, Saarenkylän ja Hautalahden asukkaat, määrät ovat seuraavanlaiset:

Niittyaho	(Riihiniemi, Saarenkylä, Hautalahti)				
	1 lk	2 lk	3 lk	4 lk	Yhteensä
2025	9	7	20	19	55
2026	14	9	7	20	50
2027	9	14	9	7	39
2028	15	9	14	9	47
2029	12	15	9	14	50

Molemmilla tavoilla laskettuna oppilaat mahtuisivat Puukoulun tiloihin nykytilanteeseen suhteutettuna. Toki oppilasmäärien vähentyessä tilaa vapautuu jatkossa lisää.

Puukoulun ja Niittyahon koulun etäisyys on reitistä riippuen 5,5–6,3 km. Kuljetusoppilaiden osalta koulukuljetusten kesto ei keskitetyssä ratkaisussa ylittäisi 2,5 tunnin enimmäisaikaa. Tällä hetkellä kauimpana Niittyahon koulusta asuvan oppilaan koulumatka piteneisi 15 kilometristä 19 kilometriin. Ajallisesti taksilla kuljettavaan matkaan vaikuttaa se, kuinka paljon muita oppilaita ja kuinka kaukaa samaan taksiin otetaan matkan varrella kyytiin.

Jo nykyisellään oppilaaksiottovaiheessa osalle oppilaista on osoitettu koulupaikka Niittyahosta, vaikka se olisi voinut kriteerien perusteella olla myös Puukoulussa. Sama tilanne on esiopetuksessa, joten vuoden 2024 eskareiden määrästä ei voida suoraan johtaa seuraavan vuoden ykkösluokkalaisten määrästä.

Myös varhaiskasvatuksen skenaarioissa yhtenä vaihtoehtona on varhaiskasvatus- ja esiopetustoiminnan keskittäminen keskustan alueen yksiköihin. Mikäli tällainen vaihtoehto päätetään toteuttaa, tulee harkittavaksi joko kiinteistön myynti tai muun jatkokäytön suunnittelu.

Kunnan kohdekorttiin merkittyjen tietojen perusteella rakennuksen kunto on arvioitu tyydyttäväksi. Peruskorjusaikataulua ei ole määritelty, mutta toimenpiteisiin tehdyssä kirjauksessa pohditaan,

tulisiko kiinteistö säilyttää kunnan omistuksessa vai ei. Kuten aiemmin on jo mainittu, pedagogiikkaa tukeva tilojen muuntojoustavuus ei juurikaan toteudu Niittyahossa.

Skenaarion kustannusvaikutuksista merkittävin on sisäinen vuokra. Tällä hetkellä perusopetuksen osalta vuokra Niittyahossa on 95 860 euroa, joka tekee oppilasta kohden noin 1809 euroa per vuosi. Opetushenkilöstön osalta muutos koskisi työskentely-yksiön sijaintia eli se muuttuisi keskustaan Puukoululle. Aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta henkilöstövaikutukset olisivat merkittävämmät toiminnan päättyessä kokonaan Niittyahossa.

Mikäli Niittyahon koulun lakkauttaminen on pidemmälle harkittava vaihtoehto, tulee pohtia, lakkautetaanko koko yksikkö kerralla vai asteittain siten, että nykyiset oppilaat opiskelevat vielä neljännen luokan loppuun saakka Niittyahossa.

4) Niittyaho ja Leikari lakkautetaan ja perusopetustoiminta siirretään Puukoululle

Kolmannessa vaihtoehdossa Niittyahon lisäksi myös Leikarin oppilaat siirrettäisiin Puukoululle. Maantieteellisesti yksiköt ovat melko lähellä toisiaan. Kävelen matkaa kertyy reitistä riippuen noin 1,2–1,3 kilometriä. Riippuen oppilaan kotiosoitteesta lisämatka saattaa tuottaa muutamia kuljetusetuuksia, mutta tarkkoja lukuja ei tässä vaiheessa voida arvioida. Lukumääriin voivat vaikuttaa myös huoltajien toivomat toissijaiset koulupaikat.

Leikarin päiväkotikoulussa on tällä hetkellä 59 1.–2.-luokan oppilasta eli hieman enemmän kuin Niittyahossa 1.–4.-luokilla yhteensä. Tulevina vuosina Leikariin olisi tulossa uusia oppilaita seuraavasti:

2025	2026	2027	2028	2029
23	21	21	27	19

Leikarin tulevaisuutta pohtiessa tulee ottaa huomioon varhaiskasvatuksen palveluverkkoon mahdollisesti tulevat muutokset. Vaihtoehtoisesti Puukoululle voisivat siirtyä Leikarista vain toisen luokan oppilaat, mutta pedagogisesta näkökulmasta tällainen ratkaisu ei tuo oppilaalle erityisiä etuja.

Sisäiset vuokratkustannukset Leikarin koulun osalta ovat vuodessa 129 320 euroa, joka tekee nykyisellä oppilasmäärällä 2192 euroa per oppilas. Henkilöstön osalta muutos merkitsisi työskentely-yksikön siirtymistä Puukoululle.

5) Isolahden koulun lakkautetaan ja perusopetustoiminta siirretään Puukoululle

Isolahden koulun nykyinen oppilasmäärä ja -ennuste on seuraavanlainen:

Isolahti							
	1 lk	2 lk	3 lk	4 lk	5 lk	6 lk	
2024	11	8	6	16	9	10	60
2025	7	11	8	6	16	9	57
2026	8	7	11	8	6	16	56
2027	6	8	7	11	8	6	46
2028	9	6	8	7	11	8	49
2029	10	9	6	8	7	11	51

Oppilaista on tällä hetkellä muodostettu kolme yhdistelmäluokkaa eli 1.–2.-luokkalaiset, 3.–4.-luokkalaiset ja 5.–6.-luokkalaiset. Pedagogisesti yhdistelmäluokissa on omat haasteensa ja etunsa, mutta erityisen haasteellista on pohtia tulevan oppimisen tuen uudistuksen vaikutuksia ja mahdollisia mitoituksia ryhmien muodostamiseen. Tällä hetkellä esimerkiksi yhdessä luokassa saattaa olla 11 tehostetun tuen oppilasta. Mikäli nämä kaikki oppilaat katsotaan uudistuksen myötä olevan sellaisia, jotka tarvitsevat oppilaskohtaisia tukitoimia, he eivät jatkossa voisi olla samassa opetusryhmässä, sillä tuen uudistuksen myötä heitä voisi olla vain viisi samassa ryhmässä. Tässä vaiheessa tuen uudistuksen valmistelua on kuitenkin haastavaa arvioida, miten annetut tukitoimet jakautuvat ryhmäkohtaisiin ja oppilaskohtaisiin toimiin. Oppilaita ei kuitenkaan voi jakaa kahdelle eri luokalle, koska rinnakkaisluokkia ei ole Isolahdessa tarjolla. Tällöin vaihtoehtona on joko osoittaa koulupaikka jostakin toisesta koulusta tai pohtia muita rakenteellisia ratkaisuja. Oppilaan pedagogisiin asiakirjoihin kirjatut oppimisen tukitoimet tulee joka tapauksessajatkossakin sekä laadullisesti että määrällisesti toteuttaa.

Isolahden oppilaiden siirtäminen Puukoululle vaikuttaisi kuljetuskustannuksiin. Oppilaiden koulumatkan pituus ei tässä skenaariossa tulisi ylittämään lain sallimia määräaikoja, mutta kuljetuspäätösten määrä tulisi kasvamaan, sillä käytännössä kaikki Isolahdessa asuvat olisivat kuljetusetuuden piirissä. Myös oppilaiden koulupäivien pituus kasvaisi.

Isolahden koulun vuokratustannukset ovat 130 610 euroa eli noin 2177 euroa per oppilas. On kuitenkin huomioitava, että samassa kiinteistössä toimii myös päiväkotia ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoratkaisuilla on vaikutusta myös kouluun liittyviin päätöksiin. Isolahden tilannetta tulisikin tarkastella pidemmällä aikavälillä ja erityisesti sitten, kun oppimisen tuen uudistuksesta saadaan tarkempaa tietoa. Henkilöstön osalta muutos merkitsisi työskentely-yksikön muutosta.

6) Joku muu vaihtoehtoinen skenaario

Henkilöstön, huoltajien, oppilaiden ja asukkaiden kuulemisissa on tullut esille muutama vaihtoehtoinen skenaario, joissa ehdotetaan seuraavia vaihtoehtoja:

- Kinkomaan koulun muuttaminen yhtenäiskouluksi (vuosiluokat 1–9).
- yhteistyö Jyväskylän kaupungin kanssa Isoahti-Tikkala-alueella
- Rajalan ottaminen koulukäyttöön
- Isolahden alueen tehokkaampi markkinointi

Kinkomaan koulun ja Mäkelänmäen Puukoulun osalta ei ole tarvetta tässä vaiheessa tehdä tarkastelua, koska niissä oppilaiden määrä ei lähitulevaisuudessa laske opetuksen järjestämisen kannalta kriittiselle tasolla. Kehitystä tulee kuitenkin seurata aktiivisesti.

4 Lapsivaikutusten arviointi

Lapsivaikutusten arviointi perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, jossa määritellään lapsen oikeudet neljän periaatteen mukaan: 1) Lasta ei saa syrjiä. 2) Lapsen etu pitää ottaa huomioon. 3) Lapsella on oikeus elämään ja kehittämiseen. 4) Lapsen näkemystä pitää kunnioittaa. Arvioinnissa korostuvat erityisesti lapsen edun ensisijaisuus sekä lapsen oikeus osallistua ja vaikuttaa. Olennaista on erilaisten päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä arvioida ja ennakoida, miten lapsen oikeudet toteutuvat ja millaisia hyötyjä tai haittoja lapsiin kohdistuvilla päätöksillä ja toiminnalla aiheutetaan,

Lapsivaikutusten arviointi toteutetaan monivaiheisesti: ennakoiden, prosessin aikana ja jälkikäteen arvioiden. Tämän palveluverkkoselvityksen yhteydessä on toteutettu ennakkovaikutusten arviointi, jonka keskiössä ovat olleet lasten omat mielipiteet ja ajatukset aiheeseen. Kuuleminen on toteutettu siten, että pienimmät oppilaat ovat voineet piirtää kuvan ja jo lukemaan ja kirjoittamaan oppineet oppilaat ovat vastanneet kysymyksiin sanallisesti.

Osana lapsivaikutusten arviointia huomioidaan myös kouluterveyskyselyn tulokset. Viimeksi vuonna 2023 toteutetun kyselyn mukaan Muuramessa tulisi kiinnittää erityistä huomioita opiskeluhoitopalvelujen saatavuuteen, lasten ja nuorten osallisuuden tukemiseen, yhteisöllisyyteen ja kouluun kiinnittymiseen. Nämä kehittämisen kohteet tulee pitää mielessä myös palveluverkkoa koskevissa päätöksissä ja vaikutusten arvioinnissa.

Valtioneuvoston vuonna 2022 julkaisemassa oppaassa *Lapsivaikutusten arvioinnilla parempia päätöksiä – Lapsivaikutusten arviointi, lapsibudjetointi sekä lapset ja nuoret tiedontuottajina hyvinvointialueella* esitetään viisi keskeistä kysymystä, joita tulisi pohtia lapsivaikutusten arvioinnin yhteydessä:

- 1) Mitä ovat vaikutukset lasten ja nuorten hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?
- 2) Minkälaisia vaikutukset ovat eri lapsi- ja nuorisoryhmiin?
- 3) Miten erityisesti heikommassa asemassa olevien lasten ja nuorten asemaa voitaisiin parantaa?
- 4) Miten lapsia ja nuoria kuullaan ja mitkä ovat heidän näkemyksensä asiassa?
- 5) Miten myönteisiä vaikutuksia voitaisiin vahvistaa ja kielteisiä vaikutuksia poistaa tai ainakin lieventää?

Seuraavaksi on pohdittu skenaarioittain mahdollisia vaikutuksia lapsiin ja nuoriin, mikäli jatkossa perusopetusta järjestetään nykyisestä poikkeavalla palveluverkolla. Koska fokus on muutospäätösten ennakoarvioinnista, nykytilaa ei tässä kohtaa arvioida erikseen.

- 1) Niittyahon oppilasmäärän kasvattaminen

Tämä skenaario on lähimpänä nykytilannetta, joten oppilaiden näkökulmasta muutos jää vaikutuksiltaan verrattain pieneksi. Etuna oppilasmäärän kasvattamisessa olisi se, että oppilaat voisivat käydä koko alakoulun Niittyahossa ja siirtyminen tapahtuisi vasta yläkoulunivelessä. Tällöin integroituminen uuteen yhteisöön voi olla helpompaa kuin kesken alakoulun. Myös sosiaalisten suhteiden kannalta muutos voisi olla positiivinen.

- 2) Niittyahon koulun perusopetustoiminnan siirtäminen Puukouluun

Suurin muutos, joka aiheutuisi oppilaiden siirtymisestä Puukoululle, on yksikön koon kasvaminen sekä tiloiltaan että oppilasmäärältään huomattavasti suuremmaksi. Niittyahon kyläkoulumaisuuden on koettu sekä henkilöstön että huoltajien osalta tukevan erityisesti neurokirjon oppilaita. Niittyahon vahvuutena on nähty myös se, että kaikki koulussa tuntevat toisensa. Puukoulussa on panostettu erityisesti niin sanottuun kyläpedagogiikkaan, joka tuo oppilasmäärältään verrattain suureen kouluun yhteisöllisyyttä. Ruokailutilanteissa on ajoittain meluisuutta, johon on pyritty aktiivisesti puuttumaan. Mahdollisessa muutostilanteessa tulee panostaa erityisesti oppilaiden ryhmäytymiseen.

Niittyahon koulu rakennuksena on perinteinen eikä se vastaa enää kaikilta osin nykypedagogiikan vaatimuksia esimerkiksi muuntojoustavuuden osalta. Tilat eivät myöskään ole esteettömät ja vaativat lähivuosien aikana peruskorjauksen. Puukoulun tilat ovat modernit ja esimerkiksi yhdysluokkaopetuksen

mahdollisuudet on huomioitu suunnittelussa. Koulujen ympäristöt tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia liikkumiseen. Niittyaho tarjoaa enemmän ympäröivää luontoa, mutta Puukoululla on monipuolisemmin varustellut välituntialueet. Molemmat toiveet tulevat esille oppilaiden kuulemisen yhteydessä. Toiveita tukee myös Puukoulun viereen rakentunut monitoimitalo.

Oppimisen tuen kannalta Niittyahon etuna on koettu olevan oppilaiden yksilöllinen kohtaaminen. Varsinaisia pienryhmiä Niittyahossa ei ole, vaan tarvittaessa oppilaat opiskelevat pien- tai YPR-ryhmässä Puukoululla. Niittyahossa opetus on järjestetty yhdysluokissa, joiden vahvuutena on muun muassa eri-ikäisten oppilaiden tuki toisilleen, mutta rakenne ei mahdollista esimerkiksi oppilaan siirtymistä rinnakkaiseen ryhmään pedagogisista tai kasvatuksellisista syistä. Oppimisen tuen lakiuudistuksen vaikutukset ryhmien muodostamiseen tuo myös omat haasteensa, mikäli oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevia oppilaita on ryhmässä enemmän kuin viisi.

3) Niittyahon ja Leikarin koulujen lakkauttaminen ja perusopetustoiminnan siirtäminen Puukoululle

Leikarin koulua luonnehtivat samat pieneen kouluun liittyvät piirteet kuin Niittyahon kouluakin. Myös yhteistyö esiopetuksen kanssa on ollut sujuvaa. Erityisesti huoltajakyselystä nousee esille näkökulma, että koulumatka koetaan tällä hetkellä turvallisemmaksi Leikariin kuin Puukouluun. Huomattavaa on, että tulevien vuosien oppilasmäärillä Leikarin alkuopetuksessa olisi vain yksi ensimmäisen vuosiluokan oppilasryhmä ja yksi toisen vuosiluokan oppilasryhmä.

4) Isolahden perusopetustoiminnan siirtäminen Puukoululle

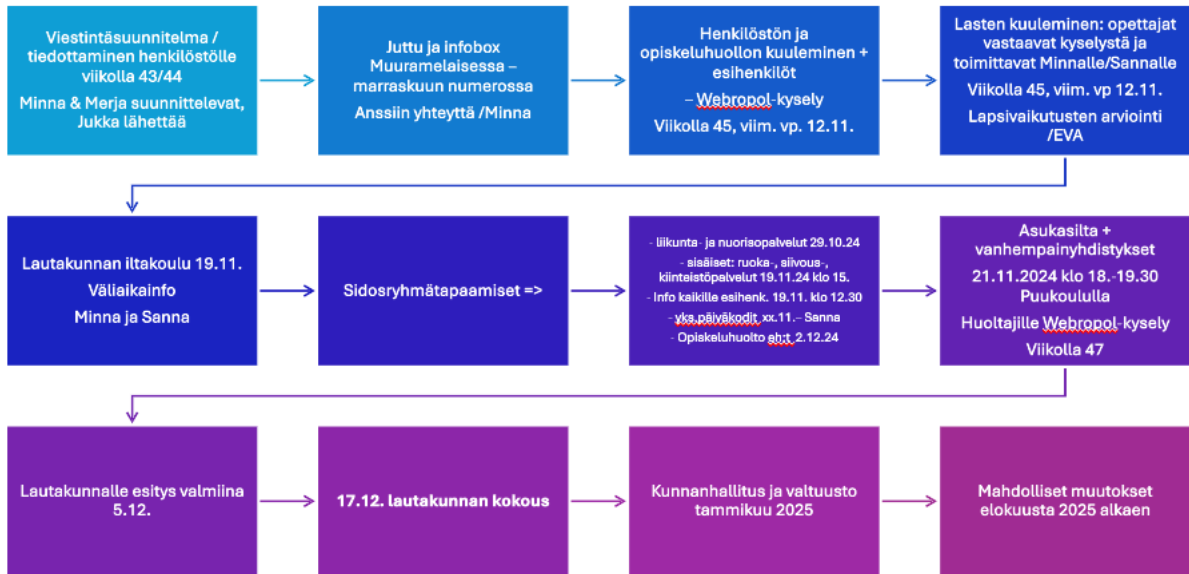
Isolahden osalta merkittäväksi lasten etuun vaikuttavaksi tekijäksi nousee koulumatkojen pituus. Isolahdesta keskustaan Puukouluun kertyy matkaa 12 kilometriä. Tällä hetkellä kauimpana Isolahdesta asuvilla oppilailla on 8 kilometrin koulumatka, joten yhteensä matkaa kertyisi keskustaan 20 kilometriä. Käytännössä kaikki oppilaat tarvitsisivat mahdollisen muutoksen myötä koulukuljetuksen. Huomioitavaa on myös se, että keskustasta Isolahteen vievä tie on paikoin huonokuntoinen ja vaaralliseksi luokiteltava.

Isolahden koulussa on myös samat pienen koulun edut ja haasteet kuin Niittyahon ja Leikarin kouluissakin. Erityisesti neurokirjon oppilaille pienempi yksikkö on usein etu, mutta toisaalta sosiaalisten suhteiden kannalta oppilas saattaisi hyötyä myös isommasta yksiköstä. Isolahdessa ei ole erillistä pienryhmää, vaan erityisen tuen oppilaat ovat joko integroituna yleisopetuksen ryhmiin tai he käyvät pienryhmäopetuksessa Puukoululla. Oppimisen tuen uudistuksen myötä samassa opetusryhmässä saa jatkossa olla vain viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta, mikä saattaa olla haaste tulevien ryhmien muodostamisessa. Oppilaan tarvitsemaan tukeen rakenteellisilla muutoksilla ei saa kuitenkaan olla vaikutusta.

5 Kuulemiset

Palveluverkkoselvitysprosessissa on tärkeää, että kaikilla asianosaisilla on ajantasainen tieto selvitystyön etenemisestä ja mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätösten tekemistä. Kuuleminen perustuu perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaiseen hyvään hallintotapaan ja hallintolain 34 §:n mukaiseen asianosaisten kuulemiseen. Palveluverkkoselvitykseen on koottu keskeisimmät kuulemisten tulokset, ja tarkemmat tiedot ja raportit ovat tarvittaessa saatavilla Muuramen varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen hallinnosta. Alla olevassa kaaviossa on kuvattu, miten eri kohderyhmien viestintä ja päätöksentekoprosessi on aikataulutettu.

Palveluverkkoselvitysprosessi

5.1 Henkilöstön kuuleminen

Kuulemiskierros aloitettiin henkilöstökyselyllä viikolla 45. Kysely lähetettiin kasvatus-, opetus- ja opiskeluhoollon henkilöstölle. Vastauksia kertyi yhteensä 72, joista 28 oli varhaiskasvatuksen henkilöstöltä, 40 perusopetuksen henkilöstöltä ja 4 opiskeluhoollosta. Henkilöstökyselyn tulokset on esitelty hyvinvoinnin ja palvelujen lautakunnassa 19.11.2024.

Henkilöstöltä kysyttiin seuraavia asioita:

- Mitä hyvää näet nykyisessä palveluverkossa?
- Mitä haluaisit muuttaa nykyisessä palveluverkossa?
- Mikäli yksiköitä yhdistettäisiin, mitä hyvää uudistus voisi tuoda?
- Mitä haittaa yksiköiden yhdistämisestä voisi olla?
- Miten arvioisit eri skenaarioiden vaikutusta oppimisen tuen järjestämiseen (esim. pienryhmät, erityisopettajien antama tuki, joustavat järjestelyt)?
- Mitä vaikutuksia skenaarioilla on henkilöstön väliseen yhteistyöhön?
- Miten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen jatkumo voitaisiin jatkossa toteuttaa?
- Puuttuuko skenaarioista jokin vaihtoehto? Kuvaaile lyhyesti vaihtoehtoinen ratkaisumalli.
- Millainen olisi ihanteellinen tulevaisuuden palveluverkko?

Nykyisen palveluverkon vahvuuksina nähtiin lähikouluperiaatteen toteutuminen, palveluverkon kattavuus koko kunnan alueella, lyhyet välimatkat hoitoon/kouluun, lasten yksilöllinen kohtaaminen pienissä yksiköissä, monipuolisuus ja huoltajien mahdollisuus valita sopiva yksikkö.

Keskeisin muutostoive nykytilanteeseen on tuen palvelujen yhdenvertaisempi tarjoaminen, johon kuuluu myös pienryhmäopetuksen mahdollistaminen. Ryhmäperhepäivähoidon lakkauttamista kannatettiin useammassa vastauksessa, samoin toimintojen keskittämistä. Myös pienempiä ryhmiä toivottiin. Osa toivoi palveluverkon pysyvän entisellään.

Mikäli yksiköitä yhdistettäisiin, vastausten perusteella etuina voisi olla henkilöstöresurssin tehokkaampi käyttö, parempi erityisopetuksen saatavuus, kustannustehokkuus, yhteistyö ja yhteisopettajuuden vahvistuminen, yksiköiden käytänteiden yhdenmukaistuminen, resurssin

kohdentuminen seinien sijasta henkilöstöön ja lapset kaveripiiriin laajentuminen. Osa koki, että yhdistämisellä ei ole lainkaan positiivisia vaikutuksia.

Suurimmat huolet yksiköiden yhdistämistilanteessa liittyvät kuljettavien matkojen pidentymiseen ja siitä seuraavaan kuljetustarpeiden kasvuun sekä lapsiryhmien Kasvamiseen. Isojen yksiköiden koetaan olevan turvattomampia ja meluisia. Osa kokee myös, että yhteisöllisyys vähenee eikä suurissa yksiköissä pysty tukemaan ja kohtaamaan lapsia yksilöinä samalla tavalla kuin pienessä yksikössä.

Kysyttäessä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen jatkumon toteuttamisesta nykyiset käytänteet koettiin monissa vastauksissa hyväksi. Selkeänä etuna nähdään esi- ja alkuopetuksen sijainti fyysisesti samassa yksikössä. Nivelvaiheisiin kaivataan selkeitä yhteisesti sovittuja käytänteitä. Yhteistyön edellytyksenä nähdään myös suunnitteluajan varaaminen resurssiin ja rakenteisiin.

Uusina skenaarioina ehdotettiin yhteistyötä Jyväskylän kaupungin kanssa Isolahti-Tikkala alueella, Kinkomaan koulun muuttamista yhtenäiskouluksi (vuosiluokat 1–9), Rajalan ottamista koulukäyttöön, kerhopaikkojen lisäämistä ja pienluokkaopetuksen lisäämistä. Ihanteellisena palveluverkkona pidettiin sellaista, joissa palvelut ovat tasavertaisia, kattavia, saavutettavia ja resurssiivisia. Mielenpitoiset keskitettyjen ratkaisujen ja pienten yksiköiden säilyttämisen välillä jakautuivat.

5.2 Oppilaiden kuuleminen

Alakoulujen oppilaiden kuuleminen toteutettiin koulupäivien aikana viikolla 45. Opettajat kertoivat oppilaille ikätasoisesti, miksi heitä kuullaan, kuten: ”Meillä on tällä hetkellä kuusi koulua, mutta lapsia syntyy lähivuosina vähemmän kuin nyt. Siksi meidän pitää yhdessä miettiä esimerkiksi, millaisia kouluja me jatkossa tarvitsemme ja missä koulua on hyvä

käydä.” Ohjeissa korostettiin, etteivät apukysymykset saa johdatella oppilaita liikaa, vaan monenlaiset pohdinnat ovat tervetulleita. Apukysymykset olivat seuraavanlaisia:

- Millainen sinun mielestäsi on hyvä ja mukava koulu?
- Missä on hyvä paikka koululle?
- Mitä koulussa tai sen ympäristössä voisi olla koulun lisäksi?

- Mitkä ovat sinulle tärkeitä syitä tulla kouluun?

Oppilaat saivat toteuttaa vastauksensa joko piirtäen tai kirjoittaen. Myös opettajajohtoista haastattelua sovellettiin tarvittaessa. Piirroksia ja tekstejä kertyi yhteensä noin 600.

Hyvän ja mukavan koulun tunnuspiirteiksi oppilaat kuvasivat rauhallisuuden, turvallisuuden ja hyvän ilmapiirin. Piha-alueella olisi puita, keinoja, trampoliineja, jalkapallokenttä ja maalit, kiipeilyteline, hiekkalaatikko ja liukumäki. Hyvässä koulussa olisi lisäksi paljon kavereita,

ketään ei kiusattaisi, kaikki otettaisiin mukaan ja voisi olla oma itsensä. Koulun ympärillä voisi olla kirjasto, sauna ja uima-allas. Koulussa itsessään olisi paljon tilaa, tiloja rauhoittumiselle ja hyvät vessat. Toiminnan kannalta toivottiin enemmän askartelua, leipomista, käsitöitä, erilaisia tapahtumia ja paljon pitkiä välitunteja. Mukavassa koulussa on kiltit ja tasapuoliset opettajat ja ohjaajat sekä hyvää ja ilmaista ruokaa.

Hyvä paikka koululle olisi oppilaiden mielestä toisaalta luonnon keskellä, mutta myös lähellä keskustaa. Koulun olisi hyvä sijaita kävely- tai pyöräilymatkan päässä kotoa. Vastauksissa toistui myös toive järven läheisyydestä ja turvallisesta ympäristöstä. Koulun ympärillä voisi oppilaiden mukaan olla harrastustiloja, kuten uimahalli, jäähalli, liikuntapuisto, kirjasto, metsä, järvi, hampurilaisravintola ja kauppoja.

Tärkeiksi syiksi tulla kouluun oppilaat mainitsevat kaverit ja uusiin ystäviin tutustumisen, uuden oppimisen, ruoan, hyvän ammatin saamisen, paremman tulevaisuuden, kivat opettajat ja kivan luokan. Monen vastaajan mielestä ilman koulua olisi myös tylsää.

5.3 Huoltajien ja asukkaiden kuuleminen

Huoltajille suunnattu Webropol-kysely toteutettiin viikolla 47 ja siihen saatiin yhteensä 201 vastausta. Eniten vastauksia saatiin Puukoulun oppilaiden huoltajilta (62). Muilta kouluilta vastaajia oli seuraavasti: Leikari 26, Isolahti 25, Kinkomaa 23 ja Niittyaho 21.

Huoltajakyselyssä kysyttiin seuraavia asioita:

- Missä päiväkodissa/koulussa huollettavani on tällä hetkellä? Voit valita useamman vaihtoehdon, jos huollettavia on useita.
- Tiedämme, mikä on lapsemme tuleva oppilaaksiottokoulu.
- *Oppilas otetaan oppilaaksi hallinnolliseen kouluun, joita ovat Isolahden koulu, Kinkomaan koulu sekä Mäkelänmäen koulu (sis. Leikari, Niittyaho ja Puukoulu).*
- Meille on myönnetty toissijainen koulupaikka tai aiomme hakea sitä.
- Miksi haitte toissijaista koulupaikkaa?
- Kerro lyhyesti, mitä hyvää näet nykyisessä palveluverkossa?
- Mitä vaikutuksia eri skenaarioilla olisi perheemme näkökulmasta? Voitte valita useamman vaihtoehdon. Skenaariot on luettavissa Muuramen kunnan internetsivulla www.muurame.fi/palveluverkkoselvitys-2024.
- Mitä muita vaikutuksia muutoksella voisi olla?
- Puuttuuko skenaarioista jokin ratkaisuvaihtoehto?
- Millainen olisi tulevaisuudessa paras mahdollinen palveluverkko?

Neljä vastaajista kertoi, että lapselle on haettu ensi syksystä alkaen toissijaista koulupaikkaa. Suurin syy toissijaisen koulupaikan hakemiseen oli se, että kaikki sisarukset haluttaisiin samaan kouluun. Yksi huoltaja mainitsi syyksi sen, että katsoo pienemmän koulun olevan soveltuvampi oppimisympäristö lapselle, jolla on haasteita toiminnanohjauksessa.

Huoltajien vastausten perusteella selvästi positiivisin asia nykyisessä palveluverkossa ovat lyhyet ja turvalliset koulumatkat. Huoltajat arvostavat sitä, että kouluverkko kattaa koko kunnan ja siihen kuuluu myös kyläkoulumaisia yksiköitä. Pienet yksiköt saavat kannatusta erityisesti alkuopetuksen osalta.

Seuraavaksi tiedusteltiin eri skenaarioiden vaikutusta kunkin perheen näkökulmasta. Vastaukset jakautuivat seuraavasti:

	n	Percent
ei vaikutusta	55	38.7%
lapsen hoitoon vieminen vaikeutuisi	20	14.1%
lapsen koulumatka pidentyisi	69	48.6%
lapsen koulumatka olisi turvallisempi	6	4.2%
lapsen koulumatka olisi vaarallisempi	54	38.0%
lapsi tulisi tarvitsemaan koulukyyditystä	35	24.6%
perheen lapset pääsisivät samaan ympäristöön	8	5.6%
suurempi yksikkö mahdollistaisi uudet kaverit	8	5.6%
pienempi yksikkö olisi lapselle parempi ympäristö	65	45.8%
kasvun ja oppimisen tuki toteutuisi paremmin	12	8.5%
kasvun ja oppimisen tuki toteutuisi heikommin	38	26.8%
muu	11	7.7%

Vähiten vaikutuksia skenaarioilla olisi Puukoulun ja Kinkomaan huoltajien näkökulmasta. Eniten huolta aiheuttavat mahdollisesti pitenevät koulumatkat ja sitä myötä myös pidemmät koulupäivät. Myös pienet kouluyksiköt haluttaisiin säilyttää. Muita skenaarioita kysyttäessä esille nousi erityisesti Isolahden alueen kehittäminen ja opetuksen säilyttäminen pienten, 1.–3.-luokkalaisten oppilaiden osalta. Myös pelkkää Leikarin lakkauttamista ehdotettiin, mutta yhtä moni haluaisi säilyttää alkuopetuksen järjestämisen Leikarissa. Kinkomaan osalta ehdotettiin sekä koulun muuttamista 1. - 9.-luokkien yhtenäiskouluksi että vain 1. - 4.-vuosiluokkien kouluksi. Isolahden erityisopetuksen turvaamiseksi peräänkuulutettiin innovatiivisia ryhmäratkaisuja, jotta tuen uudistus ei aiheuttaisi haasteita oppimisen tuen järjestämiseen tulevien mitoitusten osalta.

Kysyttäessä parhaasta mahdollisesti kouluverkosta huoltajien yleisin vastaus on nykyinen palveluverkko. Pienet yksiköt saavat vankan kannatuksen. Huoltajat kokevat, että palvelut takaavat asuinalueiden elinvoimaisuuden. Vastausten perusteella lapsimäärien pienenemisen haasteet tiedostetaan hyvin, mutta koulujen lakkautusten sijaan toivotaan toisenlaisia, innovatiivisia ratkaisua palvelutason säilyttämiseen.

Muuramelaisille tarjottiin myös kaikille avoin asukasilta Puukoululla 21.11. Tilaisuudesta ilmoitettiin kunnan tiedotuslehti Muuramelaisessa ja tapahtumakalenterissa. Osallistujia noin 15. Tilaisuuden aluksi kunnanjohtaja Jarkko Määttänen ja sivistysjohtaja Jukka Koivisto pitivät alustuksen palveluverkkoselvityksen taustoista, minkä jälkeen esiteltiin tarkemmin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen skenaariot. Alustuksista siirryttiin yleisön pienryhmäkeskusteluihin ja avoimiin kysymyksiin.

Yleisöltä tulleissa kommentteissa korostui huoli erityisesti Isolahden koulun tilanteesta. Mikäli koulu lakkautettaisiin, sillä olisi lasten edun kanssa ristiriitaiset vaikutukset erityisesti koulumatkojen pituuteen. Keskustelussa peräänkuulutettiin myös toimia, joilla Isolahden houkuttelevuutta asuinalueena voisi parantaa. Tärkeää olisi saada aikaan ratkaisu, joka vakauttaisi palvelurakenteen

useammaksi vuodeksi eteenpäin, koska jatkuva epävarmuus varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelujen säilymisestä koetaan kohtuuttomana.

6 Yhteenveto

Perusopetuspalveluiden tarve vähenee selvästi tulevana vuosina lasten määrän laskiessa Muuramen kunnassa, mikä haastaa nykyisenkaltaisen palveluverkon tarkoituksenmukaisuutta, resurssiviisautta ja mahdollisuuksia järjestää laadukasta perusopetusta. Syntyvyyden lasku on yhteispohjoismainen ilmiö, jonka vaikutukset ovat erityisen merkittäviä Suomessa. Vain pääkaupunkiseudulla syntyvyys ylittää lähivuosina kuolleisuuden. Matalaan syntyvyyteen vaikuttavat tutkimusten mukaan erityisesti nuorten epävarmuus ja luottamus tulevaisuuteen; ilmastomuutosten vaikutukset, taloudellinen epävarmuus ja akuutti maailmanpoliittinen tilanne eivät kannusta perheen perustamiseen. (Valtioneuvoston Nuorisobarometri).

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä siirtyi vuoden 2023 alussa hyvinvointialueille, jolloin kasvatus- ja opetuspalveluista tuli Muuramen kunnan suurin toimiala. Palveluverkkoon tehtävillä ratkaisuilla on pitkäkestoisia yksilö- ja yhteisötason vaikutuksia, joita pyritään tällä monipuolisesti eri tietolähteisiin perustuvalla palveluverkkoselvityksellä osaltaan selventämään. Palveluverkkoselvitys on kuitenkin vain yksi osa koko prosessia, ja mahdolliset jatkotoimenpiteet vaativat monialaista, poikkihallinnollista yhteistyötä, jotta toimenpiteet ovat kestäväällä pohjalla niin kuntastrategian kuin taloudenkin näkökulmasta.

Muuramen palveluverkkoselvitysprosessia keskeisesti ohjaavana tekijänä on ollut avoimuus. Asianosaisille on haluttu kattavasti tarjota foorumeja tuoda esiin näkemyksiään varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelujen järjestämisestä. Poikkeuksellista prosessissa on ollut se, että kuulemisvaiheessa on voinut paitsi kommentoida useita eri skenaarioita, myös tuoda esille vaihtoehtoisia ratkaisumalleja. Tämä toimintatapa on osa kuntastrategiaa, joka kannustaa sekä osallisuuteen että rohkeaan kokeilukulttuuriin.

Lähteet

Kyösti, A., Kaarakainen, S-S., & Merikukka, M. (toim.). (2023). *Muuttuva väestö – väestönmuutoksen vaikutukset varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen*. Itlan raportit ja selvitykset 2023:1. [Muuttuva väestö - Väestönkehityksen vaikutukset varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen - Itla](#)

Nuorisobarometri. Valtion nuorisoneuvosto. Valtioneuvosto. [Nuorisobarometri - Valtion nuorisoneuvosto \(tietoanuorista.fi\)](#)

Tilastokeskus. [Tilastotietokannat | Tilastokeskus \(stat.fi\)](#)